

Actieprogramma Meer grip op arbeidsmigratie

Voortgangsrapportage over het jaar 2024

Gemeente Rotterdam

1 april 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Integrale aanpak arbeidsmigratie	4
A. Aantal ingeschreven EU-migranten in Rotterdam	4
B. Lobby en samenwerking	7
C. Kennisdeling en onderzoek	10
1. Beter zicht op en contact met EU-arbeidsmigranten	12
A. Zicht op EU-arbeidsmigranten vergroten	12
B. Contact met Rotterdamse EU-arbeidsmigranten vergroten	14
C. Contact tussen EU-arbeidsmigranten en wijkbewoners vergroten	17
2. Goed werkgever- en opdrachtgeverschap	19
A. Goed werkgeverschap	19
B. Goed opdrachtgeverschap	20
3. Leefbare wijken	21
A. Tegengaan van uitbuiting en overlast	21
B. Huisvesting	23
C. Economisch vestigingsbeleid	25
4. Vergroten van zelfredzaamheid en perspectief	27
A. Versterken van zelfredzaamheid van EU-burgers	27
B. Vergroten van perspectief voor zowel professionals als EU-arbeidsmigranten	29
Colofon	33

Voorwoord

Arbeidsmigratie hoort bij Rotterdam zoals de haven, de RET en onze robuuste MKB-sector dat doen. Het is van alle tijden en zal dat in de toekomst ook zijn in onze bedrijvige Maasstad. EU-arbeidsmigranten maken onderdeel uit van onze economie en ze werken in sectoren waar hun inzet keihard nodig is, zoals de bouw, de haven, de logistiek en de zorg. Tegelijkertijd zorgt hun aanwezigheid voor uitdagingen in onze wijken, buurten en straten. Daarom is het cruciaal dat de gemeente haar rol pakt zodat de cohesie in onze samenleving en stad behouden blijft.

In het begin van deze collegeperiode lanceerden wij het actieprogramma *Meer grip op arbeidsmigratie* met als doel te zorgen dat wij als gemeente beter in het vizier hebben wie de EU-arbeidsmigranten zijn, waar ze wonen en werken en dat ze hun rechten en plichten kennen. Daarnaast zet het actieprogramma in op de leefbaarheid van onze wijken door de aanpak van misstanden en overlast.

Deze voortgangsrapportage geeft een beeld van waar we nu staan en welke stappen we hebben gezet. Als gemeente zijn we een belangrijke schakel in het geheel maar we kunnen het niet alleen. Daarom hebben we een de handen ineengeslagen met werkgevers die willen laten zien hoe het op een goede manier kan. Met als resultaat de coalitie Goed Werkgeverschap.

Het actieprogramma draagt ook bij aan onze lobby richting het Rijk voor de broodnodige betere wet- en regelgeving. Door het gedegen programma en de kennis en kunde van onze medewerkers nemen we een koploperspositie in. We worden gehoord en serieus genomen.

Arbeidsmigratie speelt zich zowel binnen als buiten de grenzen van onze gemeente af dus we hebben onze blik verbreed. Potentiële arbeidsmigranten moeten mijns inziens in het land van herkomst beter worden geïnformeerd over de mogelijkheden maar ook de moeilijkheden die gepaard gaan met werken in het buitenland. Zodat zij een weloverwogen en eerlijke keuze maken om naar Nederland te komen voor werk. Ook ontbreekt het vaak aan perspectief op terugkomst waardoor zij tussen wal en schip vallen als hier het werk wegvalt. Dat moet echt anders. Met oud-minister Van Gennip bezocht ik daarom Roemenië en met collega-wethouder Buijt bracht ik daarnaast een bezoek aan Polen.

Als wethouder zet je de grote lijnen uit maar ik ben me er terdege van bewust dat een actieprogramma valt of staat met de mensen die er uitvoering aan moeten geven. En ik kan volmondig zeggen dat onze sleutelfiguren zich onvermoeibaar inzetten. Zij maken elke dag (en soms ook nacht) de nieuwe migranten wegwijs in onze stad. En zij zorgen dat onze wijken weer prettig en aantrekkelijk zijn. Dat verdient lof en is wat mij betreft een voorbeeld voor de hele gemeente.

Tim Versnel
Wethouder EU-arbeidsmigranten

Integrale aanpak arbeidsmigratie

Met het actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023 - medio 2026) zet Rotterdam onverminderd in om uitbuiting en overlast tegen te gaan en registratie en zelfredzaamheid te bevorderen. De gemeente versterkt met dit programma de inzet in vestigingswijken, start een coalitie met werkgevers en zet druk op het Rijk om wetgeving te realiseren.

Deze vierde voortgangsrapportage geeft inzicht in de voortgang en resultaten die zijn geboekt in het jaar 2024 vanuit het actieprogramma Meer grip op arbeidsmigratie, zowel vanuit de integrale aanpak als de vier opgavelijnen:

1. Beter zicht op en contact met EU-arbeidsmigranten;
2. Bevorderen van goed werkgever-en opdrachtgeverschap;
3. Leefbare wijken;
4. Vergroten van zelfredzaamheid en perspectief.

Hierin werkt Rotterdam vanuit vijf niveaus: wijk, stad, regio, Rijk en Europa. Het doel van deze brede inzet is het verbeteren van de positie van EU-arbeidsmigranten én het bevorderen van de leefbaarheid in Rotterdamse wijken.

A. Aantal ingeschreven EU-migranten in Rotterdam

In Rotterdam stonden 42.263 EU-burgers uit Midden-, Oost en Zuid-Europa op 1 januari 2025 ingeschreven in de gemeentelijke Basisregistratie Personen (BRP). Tabellen 1 tot en met 5 laten de trend zien van het aandeel EU-burgers in de geprioriteerde wijken, ingeschreven in de Rotterdamse BRP. De focus van het actieprogramma ligt bij inwoners van Midden- en Oost-Europese (MOE) of Zuid-Europese komaf (GIPS)¹. De cijfers betreffen in de BRP geregistreerde burgers van alle leeftijden. De procentuele aantallen van de groep EU-arbeidsmigranten is weergegeven ten opzichte van de gehele Rotterdamse populatie. De

¹ Bulgarije, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije of Tsjechië zijn MOE-landen, en Griekenland, Italië, Portugal of Spanje zijn GIPS-landen.

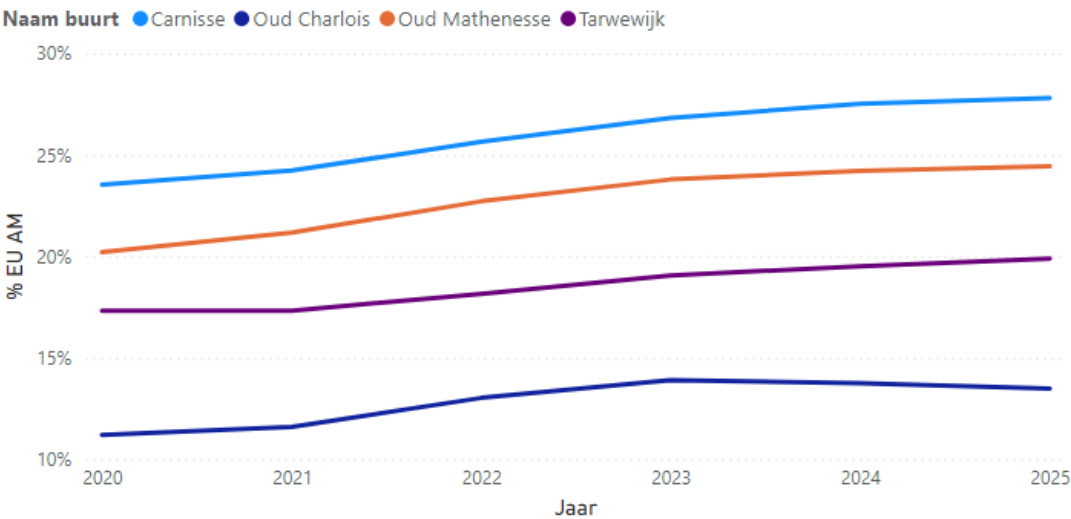
grootste populatie woont in de vier in het programma geprioriteerde wijken, waar sinds 2021 een integrale aanpak loopt. De inzet is de afgelopen jaren gecontinueerd en sinds kort uitgebreid naar wijken zoals IJsselmonde, Bloemhof en Hillesluis en Hoek van Holland.

Figuur 1: Totaal aantal MOE- en GIPS-landers ingeschreven in de BRP in Rotterdam per 1 januari 2025

Jaar	2021		2022		2023		2024		2025	
Land van herkomst groep	Aantal	% EU AM	Aantal	% EU AM	Aantal	% EU AM	Aantal	% EU AM	Aantal	% EU AM
MOE	20,049	3.1%	22,100	3.4%	24,184	3.7%	25,516	3.8%	25,692	3.9%
Polen	10,096	1.6%	10,966	1.7%	11,660	1.8%	11,974	1.8%	11,755	1.8%
Bulgarije	3,902	0.6%	4,346	0.7%	5,000	0.8%	5,447	0.8%	5,595	0.8%
Roemenië	1,761	0.3%	2,035	0.3%	2,380	0.4%	2,694	0.4%	2,844	0.4%
Hongarije	1,343	0.2%	1,488	0.2%	1,608	0.2%	1,713	0.3%	1,780	0.3%
Letland	683	0.1%	784	0.1%	848	0.1%	895	0.1%	902	0.1%
Litouwen	698	0.1%	770	0.1%	844	0.1%	865	0.1%	861	0.1%
Kroatië	591	0.1%	622	0.1%	669	0.1%	726	0.1%	737	0.1%
Slowakije	442	0.1%	521	0.1%	574	0.1%	573	0.1%	579	0.1%
Tsjechië	218	0.0%	235	0.0%	266	0.0%	290	0.0%	323	0.1%
Slovenië	161	0.0%	169	0.0%	165	0.0%	174	0.0%	162	0.0%
Estland	154	0.0%	164	0.0%	170	0.0%	165	0.0%	154	0.0%
GIPS	12,303	1.9%	13,444	2.0%	14,721	2.2%	15,883	2.4%	16,571	2.5%
Portugal	4,407	0.7%	4,676	0.7%	4,937	0.7%	5,179	0.8%	5,351	0.8%
Spanje	3,064	0.5%	3,398	0.5%	3,777	0.6%	4,127	0.6%	4,260	0.6%
Italië	2,874	0.4%	3,175	0.5%	3,482	0.5%	3,794	0.6%	4,056	0.6%
Griekenland	1,958	0.3%	2,195	0.3%	2,525	0.4%	2,783	0.4%	2,904	0.4%
Totaal Rotterdam	32,352	5.0%	35,544	5.4%	38,905	5.9%	41,399	6.2%	42,263	6.3%

Bron: cluster Dienstverlening / Kwaliteit BRP, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

Figuur 2: percentage MOE- en GIPS-landers in geprioriteerde wijken per 1 januari 2025

Bron: cluster Dienstverlening / Kwaliteit BRP, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

Figuur 3: wijken waar de meeste MOE- en GIPS-landers wonen per 1 januari 2025

Naam gebied	Buurt in Rapport	Jaar	Aantal	Aantal EU AM	% EU AM	%Groeï tov vorig jaar
Charlois	Carnisse	2025	11.241	3.126	27,8%	-2,5%
Delfshaven	Oud Mathenesse	2025	6.965	1.702	24,4%	-0,8%
Charlois	Tarwewijk	2025	11.976	2.382	19,9%	-1,2%
Kralingen-Crooswijk	Struisenburg	2025	5.919	888	15,0%	5,1%
Charlois	Oud Charlois	2025	13.871	1.872	13,5%	-3,8%
Feijenoord	Bloemhof	2025	13.736	1.540	11,2%	-0,8%
Feijenoord	Hillesluis	2025	12.176	1.298	10,7%	-0,5%
Rotterdam Centrum	Cool	2025	6.605	660	10,0%	-6,3%
Rotterdam Centrum	Stadsdriehoek	2025	18.353	1.761	9,6%	-0,2%
Delfshaven	Tussendijken	2025	7.369	665	9,0%	1,4%
Charlois	Zuidplein	2025	1.345	120	8,9%	27,7%

Bron: cluster Dienstverlening / Kwaliteit BRP, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

Het percentage MOE- en GIPS-landers op de gehele Rotterdamse populatie bedraagt 6,3%. Op 1 januari 2025 is het aandeel ingeschreven MOE- en GIPS-landers het grootst in de wijken Carnisse, Tarwewijk, Oud-Charlois (drie wijken in Charlois) en Oud-Mathenesse (Delfshaven). Het percentage MOE- en GIPS-landers in de wijk Carnisse is 27,7%; dit percentage bevat alleen de daadwerkelijk in de BRP ingeschreven personen. Ook is te zien dat het aantal EU-migranten in de wijk Struisenburg procentueel hoog ligt. De absolute aantallen zijn relatief klein, aangezien dit een relatief kleine wijk met weinig inwoners is.

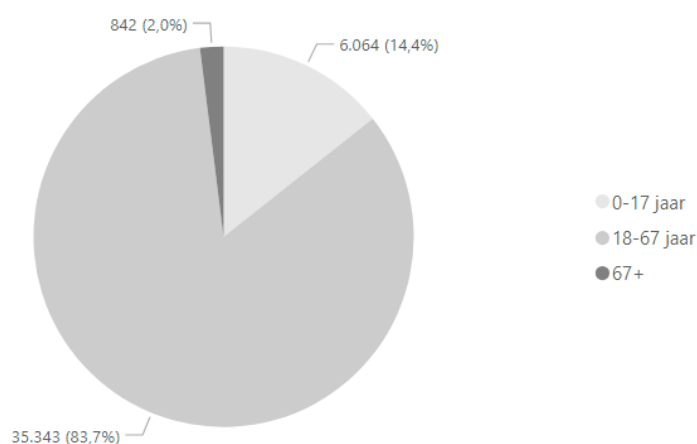
Figuur 4: uitsplitsing per nationaliteit in geprioriteerde wijken per 1 januari 2025

Land van Herkomst	Carnisse	Oud Charlois	Oud Mathenesse	Tarwewijk	Totaal
Polen	1.214	696	549	823	3.282
Bulgarije	824	314	396	577	2.111
Portugal	185	226	214	230	855
Roemenië	195	127	108	135	565
Spanje	124	110	106	121	461
Hongarije	173	85	51	132	441
Griekenland	120	77	84	79	360
Italië	77	83	73	98	331
Letland	75	61	51	68	255
Litouwen	49	42	23	42	156
Slowakije	38	13	31	35	117
Kroatië	32	18	4	20	74
Tsjechië	12	12	4	14	42
Totaal	3.118	1.864	1.694	2.374	9.050

Bron: cluster Dienstverlening / Kwaliteit BRP, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

Van de MOE- en GIPS-landers komt de grootste groep mensen uit Polen, gevolgd door Bulgaren. Deze trend is vergelijkbaar in de geprioriteerde wijken, en met voorgaande jaren.

Figuur 5: uitsplitsing van ingeschreven MOE- en GIPS-landers per leeftijdscategorie

Bron: cluster Dienstverlening | Kwaliteit BRP, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

Figuur 6: uitsplitsing van ingeschreven MOE- en GIPS-landers naar verblijfsduur

Jaar	< 3 mnd	% < 3 maanden	3 mnd t/m 5 jaar	% 3 mnd t/m 5 jaar	6 jaar of meer	% 6 jr of meer	Onbekend	% Onbekend
2025	1.166	2,8%	18.855	44,6%	18.705	44,3%	3.537	8,37%
2024	1.531	3,7%	17.184	41,5%	19.231	46,5%	3.453	8,34%
2023	1.653	4,2%	18.061	46,4%	15.869	40,8%	3.322	8,54%
2022	1.617	4,5%	16.248	45,7%	14.553	40,9%	3.126	8,79%
2021	1.150	3,6%	14.733	45,5%	13.517	41,8%	2.952	9,12%
2020	1.249	4,1%	14.293	46,4%	12.448	40,4%	2.820	9,15%

Bron: cluster Dienstverlening, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

B. Lobby en samenwerking

Samenwerking op Europees niveau

Rotterdam maakt actief de gemeentelijke en stedelijke opgaven en belangen kenbaar aan regionale, nationale, Europese en internationale beleidsmakers en beslissers. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) erkent Rotterdam als koplopergemeente op het dossier arbeidsmigratie. Op uitnodiging van toenmalig demissionair minister van SZW, Karien van Gennip, maakte Rotterdam deel uit van een ambtsreis naar Boekarest, Roemenië over arbeidsmigratie. Tijdens de reis werd de samenwerking met SZW verder vormgegeven en gesprekken opgestart met EURES, NGO's, werkgevers en vakbonden op onderwerpen zoals betere informatievoorziening voorafgaand aan vertrek en bestendige terugkeertrajecten richting zorg of werk.

In navolging van het bezoek in maart, reisden in juni 2024 wethouders Buijt en Versnel samen met Stichting Barka af naar Polen (provincies Opole en Slaskie) en Roemenië (Iasi, Boekarest). Het doel was om meer inzicht te krijgen in de rekruteringsprocessen van uitzendbureaus aldaar en samen te werken met lokale overheden om de informatievoorziening aan arbeidsmigranten te verbeteren. Ook spraken zij met maatschappelijke organisaties, werkgevers en uitzendbureaus om de terugkeer van (dakloze) arbeidsmigranten naar herkomstlanden verder vorm te geven.

Werkbezoek van Rotterdam aan Polen en Roemenië met stichting Barka (Strzelce Opolskie)

Samenwerking en lobby op nationaal niveau

Arbeidsmigratie staat landelijk hoog op de politiek-bestuurlijke agenda, en staat vermeld in het in 2024 afgesloten [Regeerprogramma](#): *'Een selectiever en gericht arbeidsmigratiebeleid is nodig. Arbeidsmigranten maken deel uit van de Nederlandse samenleving, dat is en dat blijft zo. Met een gericht arbeidsmigratiebeleid zorgen we ervoor dat we kunde en krachten toevoegen aan onze economie, én dat we deze mensen kunnen ontvangen op een manier die past bij Nederland.'* De voortgang op de landelijke ontwikkelingen, waaronder de implementatie van de 50 adviezen uit het rapport Roemer van 2020, staat beschreven in de [jaarrapportage van het Rijk](#).

Vanuit Rotterdam verloopt de beïnvloeding van het publieke debat, bijvoorbeeld om wetswijzigingen en financiering of beleidsaanpassingen te bewerkstelligen, via samenwerking met ministeries en de Provincie Zuid-Holland, regiogemeenten, de VNG en vergelijkbare steden als Den Haag en Eindhoven. Diverse gemeenten hebben in navolging van Rotterdam een vergelijkbaar programma arbeidsmigratie opgezet, zoals Den Haag, Eindhoven, Zaanstad en Venlo, en ervaren vergelijkbare problematiek. Op het gebied van arbeidsmigratie is in 2024 door de Tweede Kamer een aantal moties en amendementen ingediend.

- Motie van het lid Paternotte c.s.: onderzoek naar verplichtstelling van de bedrijfseffectrapportage bij de vestiging van een bedrijf van ten minste 2.000 vierkante meter;
- Motie van het lid Ceder c.s.: uitspreken dat de Wet Toelating Terbeschikkingstelling van Arbeidskrachten (WTTA) uiterlijk in Q1 van 2025 in de Kamer wordt behandeld en streven naar 1 juli 2026 als ingangsdatum;
- Motie van de leden Patijn en Inge van Dijk: in kaart brengen hoe de pilot aanpak dakloze EU-burgers structureel naar andere gemeenten kan worden uitgebreid;
- Gewijzigd amendement van het lid Postma ter vervanging van nr. 13 over een zorgplicht voor werkgevers voor registratie in de BRP door werknemers;
- Amendement van het lid Ceder over een zorgplicht voor uitleners voor registratie in de BRP van arbeidsmigranten.

Werkbezoeken

Om aandacht voor de leefbaarheid van de Rotterdamse wijken en de situatie waarin EU-arbeidsmigranten zich regelmatig verkeren, organiseerde Rotterdam diverse werkbezoeken:

- Maart 2024: VVD-Kamerleden Thierry Aartsen en Bente Becker bezochten de Tarwewijk in het kader van NPRZ, inburgering en EU-arbeidsmigranten, waar ze onder andere spraken over de registratie van EU-arbeidsmigranten, dakloosheid en goed werkgeverschap.

- Juni 2024: Fractievoorzitter Frans Timmermans en Kamerlid Mariëtte Patijn van GroenLinks- PvdA bezochten Rotterdam om te spreken over de ondersteuning van EU-arbeidsmigranten via de gemeentelijke infopunten en kwesties zoals overbewoning en leefbaarheid in wijken.
- December 2024: Minister Mona Keijzer (VRO) bezocht Carnisse voor gesprekken over de huisvesting van EU-arbeidsmigranten en de handhaving van nieuwe wet- en regelgeving zoals de wet Goed Verhuurderschap.

Lobbyactiviteiten

- Juni 2024: Rotterdam onderschreef de [VNG position paper](#) voor het rondetafelgesprek Staatscommissie demografische ontwikkelingen 2025, met als belangrijkste lobbypunt het bewuster sturen op wat voor economie we in Nederland wenselijk vinden en in welke sectoren arbeids- en kennismigranten van belang zijn.
- September 2024: Voorafgaand aan het Commissiedebat Arbeidsmigratie verstuurde de G4 een position paper naar Kamerleden. Hierin werd gepleit voor:
 - Een zorgplicht voor werkgevers bij de registratie van EU-arbeidsmigranten;
 - Een verplicht karakter van de bedrijfseffectrapportage;
 - Structurele financiering voor de opvang van dakloze EU-arbeidsmigranten;
 - Betere participatie, integratie en vermindering van onderwijsachterstanden.
- November 2024: Rotterdam werkte mee aan de VNG-brief over de WTTA. In die brief werd aangedrongen op spoedige agendering, betere registratie en toezicht, en extra maatregelen die de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) zou moeten kunnen afdwingen.

Onder de vier opgavelijnen wordt de stand van zaken van de diverse wetswijzigingen op landelijk niveau verder toegelicht.

Programmacommunicatie

Communicatie over het programma is ter ondersteuning van de lobbyaanpak en informatievoorziening aan Rotterdammers, partners en professionals. Via de website <https://www.rotterdam.nl/grip-op-arbeidsmigratie> en nieuwsbrieven kunnen zij op de hoogte blijven van de ontwikkelingen rondom het actieprogramma. In 2024 zijn 2 nieuwsbrieven over de aanpak verstuurd aan stakeholders.

Media-aandacht

Arbeidsmigratie in Rotterdam is in 2024 regelmatig in de media uitgelicht. Naast artikelen over arbeidsuitbuiting is er ook aandacht besteed aan niet-geregistreeerde arbeidsmigranten en de gevolgen van arbeidsmigratie.

- [Steeds meer zorgen over kassen met arbeidsmigranten: heeft de sector nog toekomst?](#) – (NOS.nl, 19 februari 2024)
Doordat vooral arbeidsmigranten werken in de kassen, gaat de leefbaarheid in de regio er op achteruit, zegt de Rotterdamse wethouder Tim Versnel.
- [Met detachering wordt de arbeidsmigrant nóg goedkoper – Adviesraad Migratie slaat alarm](#) – (Volkskrant.nl, 13 maart 2024)
Steeds meer werkgevers gebruiken een sluiproute om nog goedkopere arbeidsmigranten te werven. Met 'detachering' laten zij werkkrachten van binnen en buiten de EU in Nederland werken onder de vlag van een buitenlands bedrijf.
- [Gemeenten worstelen met niet-geregistreeerde arbeidsmigranten: 'Geen grip op'](#) – (NOS, 18 mei 2024)
Het blijft een terugkerend thema in de politiek: het aanpakken van malafide uitzendbureaus en de problemen rondom arbeidsmigratie. Eén van die problemen is dat arbeidsmigranten zich vaak niet inschrijven bij de gemeente. Mensen die dat niet doen, kunnen bijvoorbeeld veel moeilijker medische zorg krijgen en het werkt

overbewoning in de hand. Plannen om de registratie te verbeteren liggen er al jaren, maar zijn nog altijd niet uitgevoerd.

- [Rotterdam wil grip op EU-arbeidsmigranten en dat is ook in hun eigen belang](#) - (Rijnmond, 17 juni 2024)
De vele EU-arbeidsmigranten die in Rotterdam wonen, blijven een punt van zorg. Werkgevers buiten ze uit, ze zorgen voor overlast omdat ze met teveel in een huis wonen of ze raken aan lager wal en worden dakloos. Rotterdam wil dat meer arbeidsmigranten zich inschrijven bij de gemeente. Om grip op ze te krijgen en ze te beschermen tegen uitbuiting.
- [In gesprek met EU-arbeidsmigranten in de wijk](#) – (OverMathenesse.nl, 18 juni 2024)
Woensdag 19 juni waren wethouder Tim Versnel en medewerkers van gemeente Rotterdam in de wijk. Op de Franselaan gingen zij in gesprek met arbeidsmigranten over het inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP). Veel arbeidsmigranten weten niet dat zij zich moeten inschrijven.
- [Rotterdam en werkgevers starten 'coalitie goed werkgeverschap' voor verbetering arbeidsmigratie](#) – (Rotterdam.nl, 27 juni 2024)
Rotterdam lanceert als eerste gemeente in Nederland de 'Coalitie Goed Werkgeverschap' om arbeidsmigratie te verbeteren. Dat doen we samen met vijf grote ondernemingen. Dit initiatief komt voort uit de dringende behoefte om de waarde van arbeidsmigratie te behouden voor onze economie en tegelijk de vele misstanden te stoppen.
- [Rotterdam blij met woonplannen en aanpak EU-migranten, teleurstelling over onderwijs](#) – (Rijnmond.nl, 18 september 2024)
In Rotterdam staan bijna 40 duizend EU-arbeidsmigranten ingeschreven, maar er wonen er minstens twee keer zoveel, denkt wethouder Tim Versnel (EU-arbeidsmigranten, VVD). Versnel lanceerde vorig jaar een plan om mee grip te krijgen op de arbeidsmigratie. Aanleiding was de toenemende overlast en uitbuiting.

C. Kennisdeling en onderzoek

Kennisdeling

- In mei 2024 ontving demissionair minister van Gennip de eerste versie van de handreiking effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid, tijdens het congres 'Arbeidsmigratie In Goede Banen'. Rotterdam werkte in 2024 mee aan deze pilot om aandacht te vragen voor de toekomstige huisvestingsopgave voor EU-migranten bij de vestiging van nieuwe bedrijven in branches waar veel arbeidsmigranten werken.
- In 2024 heeft Rotterdam haar kennis en ervaringen actief gedeeld met het Rijk en diverse andere gemeenten en publieke partijen, onder andere over het Rotterdamse convenant goed werkgeverschap. Rotterdam neemt momenteel deel aan een adviescommissie van het ministerie van SZW over de landelijke WorkInNL-punten;
- Wethouder Versnel nam in september 2024 deel aan de paneldiscussie van de Adviesraad Migratie over 'afgewogen arbeidsmigratie', in aanwezigheid van Minister van Hijum, Monique Kremer, Jacco Vonhof en Olaf van Vliet.
- Daarnaast sprak wethouder Versnel in september 2024 als panellid bij het congres 'Internationalisering van de Nederlandse arbeidsmarkt' in Den Haag, met gasten vanuit het bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen.

Paneldiscussie Adviesraad Migratie over 'afgewogen arbeidsmigratie en brede welvaart'

Onderzoek

- In opdracht van de gemeente Rotterdam deed het Onderzoekshuis in juni 2024 kwalitatief onderzoek naar de communicatiecampagne gericht op inschrijving van EU-arbeidsmigranten in de BRP. Het onderzoek is op onderzoek010.nl gepubliceerd. De resultaten van de campagne staan vermeld onder opgave 1.
- In mei 2024 brachten onderzoeksinstituut Risbo en de Haagse Hogeschool het aan de Tweede Kamer gepresenteerde rapport "Kwetsbaarheid en Veerkracht" uit. Rotterdam pleit er samen met de gemeente Rotterdam al langer voor om aandacht voor kinderen van EU-arbeidsmigranten te hebben. Het onderzoek wijst uit dat kinderen van EU-arbeidsmigranten meer risico lopen om in de problemen te komen dan kinderen uit gezinnen met een vergelijkbare sociaaleconomische positie. De onderzoekers benadrukken de noodzaak voor beleidsmakers en -uitvoerders om de unieke positie van EU-arbeidsmigranten en hun kinderen te erkennen en te breken met patronen van tijdelijkheid.

Adviescommissie EU-arbeidsmigranten

De gemeenten Rotterdam en Den Haag hebben de in 2023 opgerichte 'Adviescommissie EU-arbeidsmigranten' voortgezet. Deze commissie bestaat uit experts uit het wetenschappelijke en maatschappelijke veld en denkt actief mee over vraagstukken en mogelijke handelingsperspectieven op actuele politiek-maatschappelijke thema's binnen arbeidsmigratie. In 2024 zijn er drie commissiebijeenkomsten gehouden, met als thema's: kinderen van EU-arbeidsmigranten, Goed Werkgeverschap en (nieuwe) detacherings- en uitzendconstructies.

Bereikte resultaten integrale aanpak in 2024

- Mede dankzij Rotterdamse inbreng is de handreiking Effectrapportage bij Nieuwe Bedrijvigheid van de VNG aan demissionair minister van Gennip (SZW) aangeboden op het landelijke congres arbeidsmigratie;
- In 2024 heeft Rotterdam twee internationale werkbezoeken afgelegd aan Polen en Roemenië (waarvan één op uitnodiging van de minister van SZW), waardoor er met herkomstlanden en het Ministerie van SZW wordt samengewerkt op o.a. informatievoorziening voorafgaand aan vertrek en bestendige terugkeer;
- Diverse Kamerleden en bewindspersonen hebben Rotterdam bezocht om kennis te nemen van onze aanpak en (nieuwe) opgaven rondom o.a. kinderen van EU-arbeidsmigranten en het gesprek te voeren over landelijke wetswijzigingen;
- Wethouder Versnel sprak op diverse congressen en nam deel aan paneldiscussies en media-interviews om de Rotterdamse aanpak EU-arbeidsmigratie en mogelijkheden voor verbetering te agenderen op de landelijke politieke agenda. Arbeidsmigratie heeft een apart hoofdstuk in het Regeerakkoord gekregen.

1. Beter zicht op en contact met EU-arbeidsmigranten

A. Zicht op EU-arbeidsmigranten vergroten

1. Eerste contactmoment benutten voor (voorlichting over) inschrijving in de BRP

De contactmomenten tussen de gemeente en EU-burgers worden benut om de rechten en plichten en het belang van inschrijving in de BRP te benadrukken, zowel bij de gemeentelijke balies als door toezichthouders en bouwinspecteurs die EU-migranten tegenkomen op controles (zie opgave 3). In de infopunten EU-arbeidsmigranten wordt altijd aandacht besteed aan correcte registratie in de BRP, omdat dit veelal voorwaarde is om goede dienstverlening mogelijk te maken. Daarnaast worden EU-migranten bij acties op straat, tijdens wijkactiviteiten en informatiemarkten hier ook steeds over geïnformeerd.

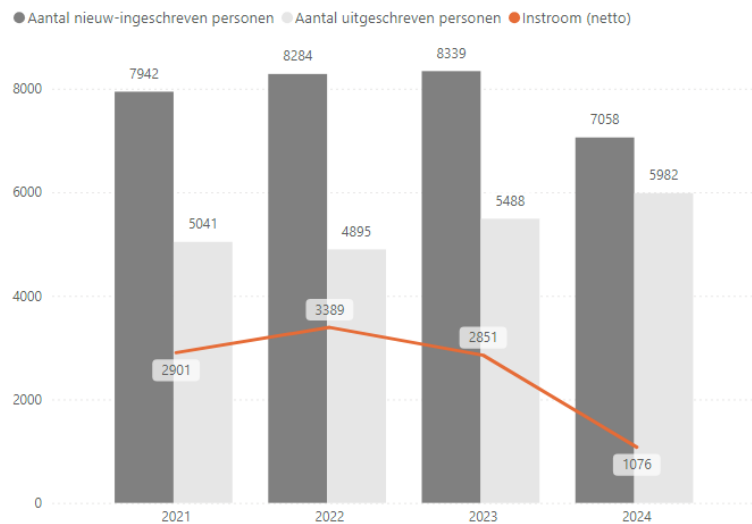
2. Groepsgewijze inschrijving in de BRP organiseren met werkgevers en uitzendbureaus

In het najaar van 2023 en het eerste half jaar van 2024 is het proces van groepsgewijs inschrijven van EU-migranten ingericht, met als doel om in een kort tijdsbestek grote groepen EU-migranten, aangeleverd door de werkgever, in te schrijven in de BRP. Samenwerking met werkgevers die meerdere EU-arbeidsmigranten in dienst hebben, moet leiden tot groepsgewijs inschrijven van deze medewerkers in de BRP.

Eind derde kwartaal 2024 is daadwerkelijk gestart met de organisatie van inschrijfmomenten. Het proces is volledig ingericht, maar de aanlevering van EU-werknemers door werkgevers komt nog niet van de grond. Animo vanuit werkgevers is beperkt. Momenteel is één werkgever actief betrokken bij dit proces. Uiteindelijk hebben er drie

groepsgewijze inschrijvingen plaatsgevonden. De aanpak en uitwerking van deze inschrijfmomenten verliepen naar ieders tevredenheid; zowel aan de kant van de betrokken werkgever als aan de kant van de gemeente Rotterdam. Via het WSPR wordt getracht om voor 2025 meer werkgevers te interesseren voor het groepsgewijs inschrijven van hun medewerkers. Het proces van groepsgewijze inschrijving zal na het eerste kwartaal van 2025 niet langer op projectbasis, maar als regulier proces worden uitgevoerd, en wordt hiermee in de lijnorganisatie geborgd.

Figuur 7: aantal in- en uitgeschreven MOE- en GIPS-landers in de BRP

Bron: cluster Dienstverlening / Kwaliteit BRP, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

3. Laagdrempelige DigiD-activering met de DigiD-balie

Na een pilot van 14 maanden werd eind februari 2024, op basis van een evaluatie met de betrokken partijen, besloten de pilot DigiD-balie te beëindigen. In goed overleg met het Ministerie van BZK werd de pilot afgebouwd om de Rotterdamse balie uiteindelijk per 1 juli 2024 definitief te beëindigen. In 2024 werden nog 224 personen aan een geactiveerde DigiD geholpen. Hoewel gebleken was dat een contactmoment met EU-arbeidsmigranten bij afgifte van de DigiD-activeringscode van waarde is om EU-burgers te informeren en te helpen, waren er meerdere factoren die doorslaggevend waren voor het stoppen van de pilot. De DigiD-balie bediende weliswaar EU-burgers, maar het grootste deel van de aanvragers behoorde niet tot de doelgroep. Mocht de gemeente op termijn besluiten tot een DigiD-buitenlandbalie dan zal nauwe samenwerking met de gespecialiseerde Vraagwijzermedewerkers EU-arbeidsmigranten zeker waardevol zijn bij het bereiken van de doelgroep.

4. Verplichte opname van het verblijfsadres en mogelijkheid tot uitschrijving

In een position paper dat in juli 2023 aan (demissionair) minister van Gennip is aangeboden vroegen Rotterdam en Den Haag onder meer aandacht voor de wet BRP. Beide steden pleiten voor een verplichte opname van het actuele verblijfsadres in het Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) voor mensen die in Nederland willen werken of een bedrijf willen starten. Ook opperden we een meldingsplicht waarbij EU-arbeidsmigranten na vier maanden automatisch per brief door de gemeente worden verzocht om zich in de lokale BRP in te schrijven. Een derde onderzoeksvraag was of de RNI-registraties van EU-arbeidsmigranten, die hebben aangegeven dat arbeid verrichten de reden van verblijf is, na vier maanden kan komen te vervallen (automatische uitschrijving). Hierdoor kan ook het aan de RNI-gekoppelde Burgerservicenummer (BSN) niet langer worden gebruikt om tegen lagere belastingtarieven te werken. Omdat deze zaken nog niet in landelijke wetgeving of beleid zijn geïmplementeerd, blijft Rotterdam dit actief tijdens werkbezoeken bepleiten.

Een nieuw lobbypunt dat Rotterdam en Den Haag tijdens de adviescommissie EU-arbeidsmigranten van november 2024 hebben geagendeerd, is te verkennen of inschrijving in het handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK) alleen mogelijk kan worden gemaakt na inschrijving in de BRP. Dit omdat beide steden signalen hebben van mogelijke toename van het aantal EU-arbeidsmigranten dat via schijnconstructies als zzp'er aan de slag gaat en hierin mogelijk worden uitgebuit. Het Rijk onderzoekt momenteel welke wetswijzigingen in de nabije toekomst gaan helpen om beter zicht op EU-arbeidsmigranten te krijgen.

B. Contact met Rotterdamse EU-arbeidsmigranten vergroten

1. Bereik onder Rotterdamse EU-migranten vergroten met permanente voorlichting

Campagne EU-arbeidsmigranten

In 2024 is er een campagne voor EU-arbeidsmigranten gelanceerd die bestond uit twee rondes. De eerste campagneronde was van 7 juni tot en met 20 juni en richtte zich op het registreren in de BRP. Na de eerste ronde is uit onderzoek (Onderzoekshuis) gebleken dat de stap om te registreren voor EU-arbeidsmigranten groot was. Hier is de campagne op aangepast voor de tweede ronde. De tweede campagneronde was van 18 november tot en met 1 december en richtte zich op de bekendheid van en toeleiding naar de informatiepunten voor EU-arbeidsmigranten. Daar krijgt de doelgroep meer informatie over onder andere het inschrijven in de BRP. Beide campagnerondes richtten zich op de vier focuswijken Carnisse, Oud-Charlois, Tarwewijk en Oud-Mathenesse. Om zoveel mogelijk EU-arbeidsmigranten te bereiken, is er gebruik gemaakt van social media en zijn communicatiemiddelen (flyers, posters, visitekaartjes) persoonlijk verspreid in de focuswijken bij circa 90 locaties. Dit zijn locaties zoals de infopunten, Vraagwijzers, wijkhubs, welzijnsinstellingen, ngo's, religieuze organisaties, huisartsen, gezondheidscentra, winkels, supermarkten, flexhotels, voedselbanken en bij een aantal werkgevers van de coalitie Goed Werkgeverschap. Daarnaast is het mobiele informatiepunt in alle vier focuswijken ingezet om een zo groot mogelijk bereik te hebben. Voor de campagne zijn sleutelfiguren ingezet op de communicatiemiddelen voor herkenning. Ook zijn er landenvlaggetjes op de communicatiemiddelen geplaatst om de aandacht van EU-arbeidsmigranten te trekken.

Social media

Om de EU-arbeidsmigranten ook online te bereiken, is tijdens de campagne social media ingezet. Er is gebruik gemaakt van betaalde social media-advertenties in het Nederlands en Engels via Facebook en Instagram. Ook is er gebruik gemaakt van mobiele advertenties en advertenties op verschillende Google platformen. Bij beide campagnerondes is de uitkomst dat de inzet van social media heeft bijgedragen aan meer onlinebereik.

Rotterdamse website

De Rotterdamse website voor EU-arbeidsmigranten, <http://www.rotterdam.nl/eu-arbeidsmigranten>, is aangepast zodat de pagina de EU-burgers stimuleert om in contact te treden met de gemeente. Voorafgaand aan de tweede campagneronde in november 2024 is de webpagina voor EU-arbeidsmigranten onder Poolse klankbordgroepleden getest, om beter aan te sluiten bij de leefwereld en het informatieniveau van de doelgroep. Uiteraard verwijst de webpagina naar de infopunten en andere dienstverlening van de gemeente.

Oprichting WorkInNL-punten

Het Rijk biedt, vanuit het Ministerie van SZW, ondersteuning aan regio's om informatiepunten voor EU-arbeidsmigranten op te richten en convenanten te sluiten met publieke en private partijen. Dit organiseert het Rijk vanuit het project WorkInNL (WIN) (www.workinnl.nl). Rotterdam is aangesloten bij dit project, fungeert als voorbeeldgemeente en vraagt momenteel ook WIN-gelden aan. Het Rijk ontwikkelt onder andere informatie- en voorlichtingsmateriaal en trainingen voor medewerkers, zodat regio's een gemeenschappelijke basis hanteren in hun dienstverlening aan EU-burgers. De verwachting is dat gemeenten vanaf medio 2025 gebruik kunnen gaan maken van de materialen die het Rijk ontwikkelt.

Informatiebijeenkomsten voor Rotterdamse EU-migranten

In 2024 zijn er 56 activiteiten georganiseerd om het contact met de Rotterdamse EU-migrant te vergroten, waaronder 20 informatiebijeenkomsten. In samenwerking met meerdere partners, zoals Vakbond FNV, Barka, Weet wat je huurt, St. Je goed Recht en SNCU, Sociaal Raadslieden en de Rotterdamse taalaanbieders zijn EU-burgers geïnformeerd over rechten, plichten en andere zaken die horen bij het wonen en werken in Nederland.

2. Inzet van sleutelpersonen om meer EU-arbeidsmigranten te bereiken

De EU-burgers worden met een Sleutelfigurenproject steeds betrokken bij het verbeteren van de positie van EU-migranten, doordat zij als ervaringsdeskundigen uit kunnen dragen wat de mogelijkheden en aandachtspunten zijn. Het jaar 2024 stond in het teken van het verleggen van de ondersteuningsstructuur voor EU-sleutelfiguren en actieve EU-bewoners van het programma naar de welzijnsorganisatie. Door de sleutelfigurenaanpak, zoals deze gedurende de programmaperiode was opgezet, te verbinden aan de ontwikkelingen door WMO Radar/Stichting Mara, is toegewerkt naar een nieuwe situatie waarbij de regie meer belegd is bij WMO Radar. Per 1 januari 2025 stopt de ingehuurde begeleiding van Alsare Academy. De samenwerking tussen WMO Radar en de gemeente wordt voortgezet.

Het aantal sleutelfiguren fluctueert. In 2023 waren het 18 à 25 vaste sleutelfiguren, in 2024 zijn dit ongeveer 30 vaste sleutelfiguren geworden. Er is ingezet op het versterken van het zelforganiserend vermogen van de sleutelfiguren. De sleutelfiguren hebben een BHV-cursus afgerond, wat voorwaarde is om zelfstandige activiteiten te mogen organiseren in het Huis van de Wijk. De organisatiegraad onder de EU-migranten is in zijn algemeenheid nog steeds kwetsbaar. Het aantal sleutelfiguren dat structureel betrokken is, is nog relatief klein. Aandacht voor taal blijft van belang. Slechts een klein deel van de betrokken sleutelfiguren beheerst de Nederlandse taal voldoende om geheel zelfstandig te kunnen handelen. Taallessen en taalcafés in de Huizen van de Wijk moeten hierin mede gaan voorzien. Er wordt

een verkenning gedaan met de betrokken welzijnspartners naar de haalbaarheid voor het opzetten van een ontmoetingsplek die volledig wordt gerund door sleutelfiguren. Helaas zijn er zowel nationaal als lokaal nauwelijks zelforganisaties voor bewoners van EU-afkomst.

Klankbordgroepen

In 2024 zijn er twee klankbordgesprekken georganiseerd, waarbij EU-arbeidsmigranten primair in gesprek zijn met de wethouder arbeidsmigratie. Met deze gesprekken wordt getracht om de doelgroep te betrekken bij het realiseren van de programmadoelen. Zij kunnen kritisch meedenken over wat gedaan wordt en wat nog nodig is. Door meer zicht op de behoeften te krijgen kan in gezamenlijkheid worden bepaald hoe de inzet wordt ingericht.

Het onderwerp van het klankbordgesprek in maart was de behoefte aan opwaartse mobiliteit. Te veel EU-arbeidsmigranten blijven, ondanks hun kwaliteiten, hangen in het ongeschoolde productiewerk via een uitzendconstructie. Naast de onzekerheid die een uitzendbaan met zich meebrengt, is de behoefte onder de doelgroep om zich te ontwikkelen groot. Samen met professionals is gesproken over de mogelijkheden voor de doelgroep voor toeleiding naar bonafide werk. Het Werk spreekuur dat wordt opgezet in de infopunten moet de weg naar een verbetering van de positie op de arbeidsmarkt mede mogelijk gaan maken.

De klankbordgroep van begin december stond in het teken van de juridische dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten. De bijeenkomst was georganiseerd met de dienstverleners St. Je Goed Recht, Sociaal Raadslieden en Goed Huren en Verhuren. Tijdens de sessie konden ervaringen met elkaar worden gedeeld door de EU-burgers aan de aanwezige partners en de wethouder. De complexiteit van de situaties werden duidelijk en gezamenlijk werd er gezocht naar oplossingsrichtingen. Daarnaast werd de onderlinge samenwerking onder de juridische dienstverleners vergroot.

3. Bekendheid infopunten EU-arbeidsmigranten vergroten en dienstverlening uitbreiden

Het doel van de tweede camperonde was om de bekendheid van de informatiepunten onder EU-arbeidsmigranten te vergroten en hen daar actief naartoe te leiden. Daar krijgt de doelgroep meer informatie over onder andere werken, wonen en inschrijven in de BRP. In 2024 zijn bij de twee inloopsprekken van de infopunten voor EU-arbeidsmigranten 715 unieke nieuwe EU-burgers op bezoek geweest. Het totaal aan klantcontacten bij deze infopunten bedroeg 1.746. Meest voorkomende reden van bezoek betrof financiële problematiek gevolgd door juridische kwesties.

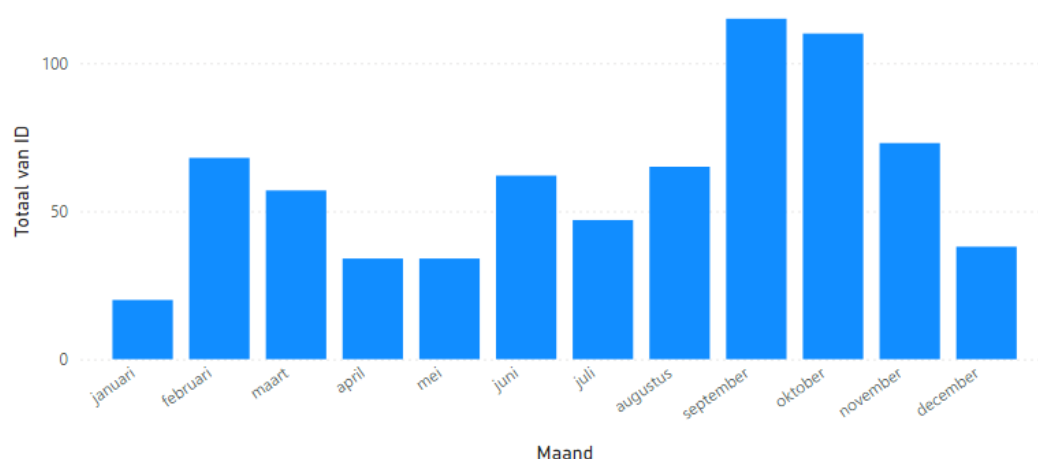
4. Voorlichting en bereikbaarheid vergroten met de wijkbus

In 2024 is het mobiele informatiepunt 16 keer ingezet, in de nabijheid van plaatsen waar veel EU-migranten passeren, zoals de winkels aan de Pleinweg, bij de buurtwinkels aan de Franselaan of op de drukke Dordtselaan. De insteek was met name om EU-burgers te informeren over hun rechten en plichten en over de informatiepunten waar altijd een beroep op gedaan mag worden. Ook werd de mobiele hub bijvoorbeeld ingezet tijdens de Grote Carnisser Buurtontmoeting en een kerstevenement op het winkelplein aan de Pleinweg. Ook zijn de wijken Bloemhof en IJsselmonde veelvuldig bezocht. In Bloemhof is uiteindelijk gekozen voor een structureel spreekuur. Ook was er meermaals aandacht voor Bospolder-Tussendijken, waar de contacten met de welzijnsorganisatie zijn aangehaald om ook een terugkerend spreekuur in het Huis van de Wijk mogelijk te maken. Tot slot is het mobiele informatiepunt een aantal keer ingezet tijdens de campagne die gericht was op inschrijving in de BRP en toeleiding naar de informatiepunten. In 2025 zal de inzet van het mobiele informatiepunt worden voortgezet.

Figuur 8: aantal unieke klantcontacten in de twee EU-informatiepunten in 2024

Aantal nieuwe cliënten per maand

Jaar ● 2024

Bron: cluster Dienstverlening, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

C. Contact tussen EU-arbeidsmigranten en wijkbewoners vergroten

1. Wijkontmoetingen en -activiteiten organiseren en sociale integratie stimuleren

Om de ontmoetingen tussen verschillende bewoners en sociale integratie te stimuleren zijn activiteiten georganiseerd of aangesloten bij wijkactiviteiten. Hierdoor kunnen de EU-arbeidsmigranten die permanent in Nederland zijn gevestigd een bestaan opbouwen en sociaal integreren in Rotterdam. In 2024 zijn er initiatieven geweest vanuit de doelgroep waarbij werd bijgedragen aan positieve beeldvorming over EU-arbeidsmigranten en meer integratie op wijkniveau. Er is een Bulgars feest in Carnisse georganiseerd en de EU-burgers hebben deelgenomen aan de Lentemarkt in Oud-Mathenesse. Daarnaast is er in december een Sinterklaasfeest en een kerstviering voor alle wijkbewoners georganiseerd. Ook zijn in de Huizen van de Wijk inmiddels activiteiten zichtbaar zoals een koffieochtend en een dansgroep.

Bereikte resultaten opgave 1 in 2024

- In 2024 hebben er drie groepsgewijze inschrijvingen plaatsgevonden;
- Er zijn 224 personen aan een geactiveerde DigiD geholpen aan de DigiD balies;
- Er zijn 20 informatiebijeenkomsten georganiseerd om de doelgroep te informeren over hun rechten en plichten, inschrijving in de BRP en informatie over wonen en werken in Nederland;
- De lancering van twee communicatiecampagnes om de EU-arbeidsmigranten in de stad beter te bereiken, te ondersteunen met het beantwoorden van vragen en van informatie te voorzien;
- Een vaste kern van 30 sleutelfiguren met een zelforganiserend vermogen;
- Twee klankbordgroepen waarbij de wethouder in gesprek ging met bewoners;
- De twee infopunten voor EU-arbeidsmigranten zijn bezocht door 715 unieke bezoekers, met name over financiële problematiek en juridische ondersteuning.

2. Goed werkgever- en opdrachtgeverschap

A. Goed werkgeverschap

Het zijn primair werkgevers die arbeidsmigratie stimuleren, en een aanzienlijke rol in de keten van arbeidsmigratie hebben. Via uitleners zoals uitzendbureaus worden vaak constructies opgezet die misstanden in de hand werken. Daarom heeft Rotterdam in 2024 een Coalitie met werkgevers en uitzendbureaus opgericht, en is zij haar dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten op de infopunten gaan uitbreiden naar informatievoorziening over en bemiddeling naar werk. In de aanloop naar de eerste dialoogtafel, die in januari 2024 plaatsvond, zijn geschikte werkgevers geselecteerd en uitgenodigd. De dialoogtafels in januari, april en juni hebben bijgedragen aan het bouwen van wederzijds vertrouwen tussen de partijen, de totstandkoming van de coalitie en het vastleggen van onderlinge samenwerkingsafspraken in een convenant. Op 28 juni 2024 werd het convenant officieel ondertekend door wethouder Versnel en vijf coalitiepartners.

De coalitiepartners zijn vanaf medio 2024 gezamenlijk structurele overleggen gestart waarin onderwerpen centraal staan als bemiddeling naar werk, banenmarkten, taalaanbod op de werkvloer, opleiding en huisvesting. Ook hebben de gemeente en de coalitiepartners in oktober 2024 deelgenomen aan de EURES-banenmarkt, waar 200 mensen zijn geïnformeerd over werken in Rotterdam. Verder is de gemeente eind 2024 een inloopsprekkuur gestart op de infopunten waar burgers terecht konden met vragen over werk. Bij het ontwikkelen van dienstverlening rondom het thema werk wordt samengewerkt met het Oekraïens Huis. Dankzij korte lijnen tussen de coalitiepartners en de infopunten van de gemeente kunnen EU-burgers die op zoek zijn naar (ander) werk snel worden bemiddeld naar vacatures van de coalitiepartijen.

De stappen die in 2024 zijn gezet, vormen een solide basis voor zowel de coalitie Goed Werkgeverschap als de dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten. In 2025 bouwt Rotterdam

verder aan de versterking van samenwerking tussen de coalitiepartners, verdere uitbreiding van samenwerkingen met andere geschikte werkgevers en het verstevigen van de ondersteuning aan EU-burgers op het gebied van werk. Rotterdam blijft gesprekken voeren met uitzendbureaus over inschrijving in de BRP in plaats van in de RNI, als geconstateerd wordt dat medewerkers regelmatig niet ingeschreven staan op het adres waar zij langer dan vier maanden verblijven. Ook wordt de aandacht gevestigd op de nieuwe Wet Goed Verhuurderschap.

B. Goed opdrachtgeverschap

Er wordt met Goed Opdrachtgeverschap naar onze eigen rol als opdrachtgever in het Rotterdamse aanbesteding- en inkoopbeleid gekeken. Als opdrachtgever kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor eventuele misstanden en/of het niet naleven van wet- en regelgeving door ingehuurde bedrijven.

Training voor directievoerders en toezichthouders

Er is in 2024 in samenwerking met de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) een training voorbereid voor gemeentelijke directievoerders en toezichthouders over het herkennen van signalen van misstanden, zodat de collega's goed toegerust zijn om te kunnen handelen bij vermoedens van misstanden. Toezien op naleving van wet- en regelgeving door aannemers ten opzichte van in dit geval EU-arbeidsmigranten is één van de taken van de gemeentelijke directievoerders en toezichthouders. Eind 2024 werd een proeftraining georganiseerd. De planning is dat de training in 2025 door directievoerders en toezichthouders van de gemeente in het fysieke domein gevolgd gaat worden.

Daarnaast wordt met een pilot bij een aantal gemeentelijke raamcontracten in de fysieke sector onderzocht in hoeverre het gemeentelijke inkoop- en aanbestedingsbeleid de juiste kaders bevat en wordt de rol van de gemeente als opdrachtgever onderzocht als het gaat om de inzet van EU-arbeidsmigranten door aannemers. In 2025 zullen gesprekken gevoerd worden met de aannemers van de voor de pilot geselecteerde raamcontracten en onderzoeken we hoe de gemeente haar rol kan verbeteren, evenals hoe aannemers hun rol als werkgever of hoofdaannemer kunnen verbeteren.

Bereikte resultaten opgave 2 in 2024

- In juni 2024 is de coalitie Goed Werkgeverschap van start gegaan en is de samenwerking met werkgevers opgestart om EU-arbeidsmigranten die op zoek zijn naar ander werk op een goede manier te kunnen ondersteunen;
- In 2024 is de dienstverlening op de informatiepunten uitgebreid met arbeidsmarkt-gerelateerde dienstverlening zoals bemiddeling naar werk en voorlichting;
- In 2024 is deelgenomen aan de banenmarkt van EURES waar 200 EU-arbeidsmigranten van informatie zijn voorzien over vacatures en werken en leven in Nederland;
- In 2024 is een proeftraining verzorgd door de NLA voor toezichthouders en directievoerders van de gemeente om meer bekwaam te worden in het herkennen van signalen van misstanden.

3. Leefbare wijken

A. Tegengaan van uitbuiting en overlast

1. Ketensamenwerking op misstanden rondom EU-arbeidsmigranten optimaliseren

Met de invoering van de Wet Betaalbare Huur heeft de gemeente Rotterdam er een wettelijke taak bij gekregen. Deze wet legt een belangrijke verantwoordelijkheid bij gemeenten om huurders te beschermen tegen te hoge huren, onrechtmatige huurcontracten en slecht verhuurderschap. Binnen het programma Goed Huren en Verhuren (GHV) zijn meer inspecteurs aangesteld om deze nieuwe taken effectief uit te voeren. Inspecteurs vormen inmiddels een essentieel onderdeel van de ondersteuning aan huurders. Hun werkzaamheden richten zich niet alleen op het bestrijden van ongewenst verhuurgedrag, maar ook op het realiseren van directe en substantiële huurverlagingen.

Stadsbeheer Team Wonen komt in bijna alle delen van de stad ondermaatse huisvesting en niet in de BRP ingeschreven EU-burgers tegen. Charlois en Feijenoord zijn nog steeds koploper. Er zijn 308 EU-dossiers aangemaakt, dat betekent dat er in minimaal 308 woningen een overtreding of misstand is geconstateerd. Voor 142 personen is een eerste vestigingsformulier opgemaakt (met toestemming van de bewoner) om ingeschreven te kunnen worden in de BRP. 86 personen bleken niet meer op het bezochte adres te wonen en zijn uitgeschreven. Er was 25 keer overbewoning geconstateerd. Tijdens de controle kan de huurprijscalculator ter plekke worden ingevuld en kan worden bepaald of de huurprijs in lijn is met het woningwaarderingstelsel (WWS). Ook worden arbeidsmigranten met specifieke vragen doorverwezen naar het Huurteam of het infopunt EU-arbeidsmigranten.

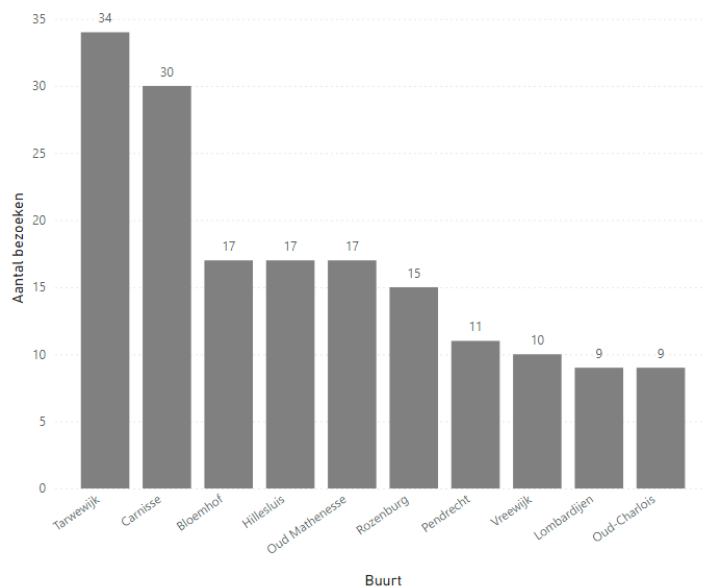
2. Samenwerking met externe ketenpartners uitbouwen om arbeidsuitbuiting te bestrijden

De NLA kan overtreding van relevante wetgeving bestuursrechtelijk behandelen en boetes uitdelen, maar ook strafrechtelijk vervolgen. Gemeenten kunnen de NLA daarbij helpen, omdat signalen van uitbuiting worden opgemerkt in onze straten, maar ook bij controles op woningen en in bedrijven. De gemeente kan arbeidsuitbuiting of ernstige benadeling dus niet zelf handhaven of bestraffen, wel signaleren.

Het nieuwe Meldingen Informatie Centrum (MIC) van de NLA zorgt ervoor dat de centrale registratie en terugmelding van signalen van gemeenten beter verloopt. Onze meldingen en complete dossiers worden gebruikt in opsporingsonderzoeken. Na meldingen vanuit

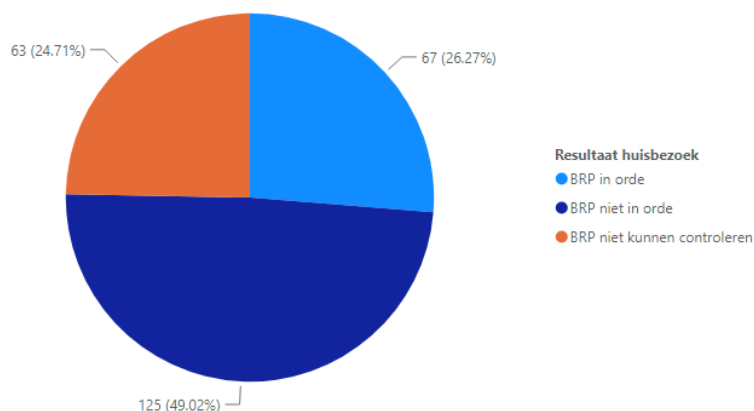
Rotterdam zijn 23 uitgebreide dossiers aan de NLA aangeleverd. In totaal heeft de NLA 102 boetes uitgedeeld in Rotterdam. Als een melding niet sterk genoeg is wordt er gebeld of er meer informatie te verkrijgen is of aangegeven dat de informatie in het systeem wordt opgeslagen maar nog niet wordt gebruikt. Rotterdam ging ervan uit dat de nieuwe verdeling naar thema's en in regio's zou bijdragen aan een verstevigde samenwerking met de NLA; dit is echter nog niet gebeurd. Het MIC krijgt zoveel meldingen dat alle beschikbare capaciteit hierop wordt ingezet. Dat betekent ook dat inspecteurs van de NLA in Rotterdam en de regio veel onderzoek doen en boetes opleggen. Er zijn minder bouwplaatscontroles uitgevoerd wegens te weinig beschikbare inspecteurs. Deze controles zijn nog steeds effectief: van de 18 bezochte bouwplaatsen waren er vijf niet in orde.

Figuur 9: wijken waarin de meeste huisbezoeken plaatsvonden in 2024

Bron: cluster Stadsbeheer /Wonen, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

Figuur 10: percentage huisbezoeken waarin de BRP op orde is

Bron: cluster Stadsbeheer /Wonen, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

Toelatingsstelsel uitzendbureaus

De invoering van het landelijke toelatingsstelsel voor uitzendbureaus (WTTA) heeft wederom vertraging opgelopen. Uit de uitvoeringstoets bleek invoering nog niet haalbaar. Grootste vraag daarbij was welke uitvoeringsorganisatie de WTTA kan uitvoeren als Toelatende Instantie. Uiteindelijk is dat het Ministerie van SZW zelf geworden. De beoogde ingangsdatum is nog onbekend; in ieder geval ruim na 1 januari 2026 (en handhaving pas op zijn vroegst vanaf 1 januari 2027). De gemeente Rotterdam heeft aandacht gevraagd voor de zorgplicht van werkgevers om medewerkers in de BRP in te schrijven. Deze zorgplicht is (nog) niet in de wet opgenomen. Ook vragen we aandacht voor aangenomen en uitbested werk, omdat het is opgemerkt dat sommige bedrijven naar deze vorm van uitlening van medewerkers schuift. Dit onderdeel valt nu niet onder de wetgeving.

Schijnconstructies

Ook zien we al een toename van detachering en zzp'ers die feitelijk in loondienst zijn; een maas in de wet om het toelatingsstelsel te omzeilen. De Belastingdienst gaat in 2025 actief handhaven op schijnconstructies als deze. In 2024 heeft het handhaven al geleid tot het uitschrijven van veel zzp'ers. De omweg kan zijn dat zij in dienst komen van uitzendbureaus. Dat geeft in ieder geval meer zekerheid voor flexwerkers.

Arbeidsuitbuiting en ernstige benadeling

De modernisering van artikel 273f, de Wet op de Mensenhandel, is iets uitgesteld en zal in 2025 ingaan. Gemeenten kunnen bewijs aanleveren van ernstige benadeling (dat nu apart is opgenomen in de wet, als 'mildere' vorm van arbeidsuitbuiting) via het aantonen van ondermaatse huisvesting. Samen met de NLA zal Rotterdam met enkele andere gemeenten de processen nader uitwerken. Het is mooi dat gemeenten een bijdrage kunnen leveren; het is echter niet de bedoeling dat er nog minder zaken van arbeidsuitbuiting voor de rechter komen.

3. Signalen van arbeidsuitbuiting inbrengen in het handavingsknelpunt mensenhandel

Het handavingsknelpunt Mensenhandel en mensensmokkel bij het RIEC Rotterdam wordt in 2025 actief. Privacyregels en capaciteitsgebrek bij de betrokken ketenpartners belemmeren een effectieve samenwerking.

B. Huisvesting

Om misstanden in huisvesting te voorkomen zijn nieuwe regels ingevoerd, die bij elkaar veel uitvoeringscapaciteit vergen. De doelgroep EU-arbeidsmigranten is één van de doelgroepen waarvoor deze regels in het leven zijn geroepen. De inspecteurs van Bouw- en Woningtoezicht (BWT) voeren integrale controles uit op uiteenlopende aspecten zoals woon- en huurproblematiek of mogelijk malafide gebruik van panden. In 2024 zijn er zeven integrale controles op woningen uitgevoerd. Er zijn 207 huisbezoeken afgelegd waarbij in 61 woningen misstanden zijn geconstateerd. Daarnaast zijn er 387 meldingen ontvangen van mogelijke overbewoning, daarvan zijn er 25 gevallen van overbewoning van EU-arbeidsmigranten geconstateerd. Voor 142 EU-arbeidsmigranten die nog niet in de BRP stonden ingeschreven is een 'eerste vestigingsformulier' opgemaakt. In Oud-Mathenesse zijn 35 woningen gecontroleerd op leegstand. Hiervan bleken 33 bewoond door EU-arbeidsmigranten.

In de praktijk blijkt dat woongerelateerde overlast en misstanden complexer wordt. Eén signaal kan de basis zijn voor inzet vanuit meerdere disciplines, clusters en organisaties. Iedere organisatie zet in op basis van de eigen mandaten en bevoegdheden. De afzonderlijke aanpakken leveren goede resultaten, maar in gezamenlijkheid zijn we beter in staat om de problemen in de meest kwetsbare wijken van de stad het hoofd te bieden. In 2025 wordt

daarom gestart met Rotterdams Goed Wonen (RGW): circa 40 toegewijde medewerkers met meer dan 15 disciplines die jaarlijks samen verantwoordelijk zijn voor 1250 casussen, 12 integrale acties en focus hebben op bestuurlijke thema's waaronder EU-arbeidsmigranten. Voorheen werd een aanpak gerealiseerd vanuit verschillende projecten, met RGW wordt er gewerkt vanuit een gedeelde visie en dezelfde strategie. Het doel is om in 2025 te starten met de aanpak van RGW in vijf pilotwijken (Tarwewijk, Hillesluis, Bloemhof, Carnisse, Pendrecht-Zuidwijk) en daarna uit te breiden naar andere wijken in de stad.

1. Huisvestingsopgave voor EU-arbeidsmigranten in beeld brengen

De Wet versterking regie volkshuisvesting verplicht de gemeente tot het opstellen van een woonzorgvisie voor aandachtsgroepen, waaronder EU-arbeidsmigranten. Op dit moment ligt het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer. Het is nog niet duidelijk wanneer het voorstel behandeld gaat worden. Wanneer de nieuwe wet in werking treedt, krijgen gemeenten nog twee jaar de tijd om een regionaal afgestemd volkshuisvestingsprogramma op te stellen met een visie op wonen en zorg. Rotterdam zal de uitgangspunten zoals omschreven in het actieprogramma kunnen gebruiken als input voor de regionale woonzorgvisie.

2. Bekendmaken meldpunt waar verhuurders melding kunnen maken van huurmisbruik

Het Loket Goed Verhuren is samengevoegd met het Meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag ([Ongewenst verhuurgedrag melden | rotterdam.nl](https://www.rotterdam.nl/ongewenst-verhuurgedrag-melden)) om huurders en verhuurders nog efficiënter en toegankelijker te ondersteunen. Voor vragen en advies kunnen huurders en verhuurders terecht via e-mail: goedverhuren@rotterdam.nl. Daarnaast is er een fysieke locatie waar huurders en verhuurders terecht kunnen. Het Informatiepunt Goed Verhuren bevindt zich op de Markerstraat 7 in Carnisse. De inzet bij het Informatiepunt Goed Verhuren zal als regulier proces worden uitgevoerd, en wordt hiermee in de lijnorganisatie geborgd.

3. Toezicht op loskoppeling van het arbeids- en huurcontract en informatieplicht huurders

Om toezicht te houden op de loskoppeling van arbeidscontracten en huurovereenkomsten zijn er werkafspraken en instructies opgesteld. Hierdoor kunnen toezichthouders en het huurteam effectief de handhaving inrichten tijdens de controles. De gemeente kan gebruikmaken van de wettelijke bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen als er niet aan de verplichtingen wordt voldaan. De opgelegde boete wordt openbaar gemaakt om malafide werkgevers en huisvesters te dwingen zich aan de wet te houden. Het proces wordt als regulier proces uitgevoerd door Stadsbeheer en wordt hiermee in de lijnorganisatie geborgd.

4. Invoering verhuurvergunning woonruimte Carnisse voor toezicht op de huurprijs

Per 1 juli 2023 is in Carnisse de pilot verhuurvergunning woonruimte gestart. De verhuurvergunning verplicht verhuurders om in het bezit te zijn van een vergunning voordat zij hun woning mogen verhuren. Hierdoor wordt het mogelijk om te handhaven op te hoge huren met het WWS. Wanneer blijkt dat de huurprijs te hoog is en/of sprake is van andere misstanden, wordt in eerste instantie een gesprek aangegaan met de verhuurder om de situatie te herstellen. Voldoet de verhuurder niet aan wet- en regelgeving, dan kan een boete opgelegd worden. In verband met het inwerking treden van de Wet betaalbare huur per 1 juli 2024, vervalt de verhuurvergunningplicht in Carnisse per 1 juli 2025. De pilot verhuurvergunning Carnisse wordt hierna geëvalueerd. Met de uitbreiding van de Wet betaalbare huur hebben gemeenten meer juridisch instrumentarium gekregen. Vanaf 1 januari 2025 kunnen gemeenten handhaven op overtredingen van het WWS door middel van maatregelen zoals het opleggen van een last onder dwangsom of bestuurlijke boetes. Deze bevoegdheden bieden huurders betere bescherming tegen te hoge huurprijzen en versterken de positie van de gemeente als toezichthouder.

Het meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag behandelt uitsluitend meldingen die betrekking hebben op een van de zeven algemene regels van de Wet Goed Verhuurderschap. In 2024 heeft het meldpunt 383 meldingen ontvangen van huurders met klachten over onder andere te hoge huurprijzen, slecht onderhoud en intimidatie door verhuurders. Alle meldingen zijn onderzocht, en waar nodig zijn handhavingstrajecten gestart.

5. Aanpak van illegale situaties in kelderboxen en schuurtjes

Er zijn maandelijkse controles in schuurtjes, tuinhuizen en bergingen om na te gaan of er sprake is van illegaal verblijf door (onder andere) arbeidsmigranten. In de meeste gevallen is geen structurele handhaving nodig, omdat de situatie ter plaatse beëindigd wordt omdat arbeidsmigranten, zonder medeweten van de eigenaar, zichzelf toegang hebben verschaft.

C. Economisch vestigingsbeleid

1. Opstellen wijkgericht brancheringsplan

Via het bestuurlijk toezicht team van Directie Veiligheid zijn 32 niet-reguliere supermarkten bezocht met onder andere de NVWA, Douane, Stedin en Arbeidsinspectie. Niet-regulier betekent dat er producten worden aangeboden uit specifieke landen, vaak gericht op bewoners uit de directe omgeving. Er zijn diverse overtredingen geconstateerd; van illegale goederen zoals sigaretten tot (gevaarlijke) illegale medicijnen, overtredingen op Wet wapens en munitie, Wet Minimumloon en Wet Arbeid Vreemdelingen en gebrek aan hygiëne.

2. Eisen aan huisvesting en werkgelegenheid stellen bij de vestiging van nieuwe bedrijvigheid

Rotterdam heeft in 2023 meegewerkt aan de totstandkoming van de effectrapportage nieuwe bedrijvigheid. De VNG heeft in een pilot de effectrapportage getest waaraan zes gemeenten hebben deelgenomen, waaronder Rotterdam. De definitieve effectrapportage nieuwe bedrijvigheid is op 23 mei 2024 aangeboden aan demissionair minister Van Gennip. Met toepassing van de effectrapportage zullen zowel gemeenten als bedrijven in een vroeg stadium moeten nadenken over de effecten van arbeidsmigratie op het huisvestingsvraagstuk in gemeenten en de regio. Voordat een omgevingsvergunning wordt verleend aan nieuwe bedrijvigheid, zal helder moeten zijn of er arbeidsmigranten worden ingezet en of er gepaste huisvesting voor arbeidsmigranten is gerealiseerd. Zo ontstaat er meer samenhang tussen de voordelen van economische groei en de inzet van arbeidsmigranten. Rotterdam pleit voor het opnemen van het verplichtend karakter hiervan in wetgeving. Toepassing en effect zal in de komende jaren duidelijker worden. In november en december 2024 zijn enkele gesprekken gevoerd met grote bedrijven uit de regio. De beschikbaarheid van flexwerkers is het uitgangspunt, huisvesting komt pas daarna. Arbeidsmigranten worden soms wel in dienst genomen, maar alleen als zij al huisvesting hebben.

3. Regionale samenwerking versterken voor een betere verdeling van huisvesting en werkgelegenheid

Provincies hebben een rol in het sturen op gewenste economische ontwikkelingen op de daarvoor aangewezen locaties. Bij besluitvorming over nieuwe bedrijvigheid zou de huisvestingsvraag voor arbeidsmigranten gesteld moeten worden. Zuid-Holland heeft als enige provincie in haar omgevingsverordening opgenomen dat het huisvestingsvraagstuk onderdeel moet zijn van een gemeentelijk of regionaal omgevingsplan. In de Rotterdamse situatie betreft het vooral bedrijfsvestigingen van buiten de gemeente. Rotterdam tracht via provinciaal overleg afstemming met de regiogemeenten te regelen, zodat nieuwe bedrijvigheid in de regio niet automatisch leidt tot meer druk op de Rotterdamse woningmarkt. Dit is een lastig vraagstuk.

Bereikte resultaten opgave 3 in 2024

- Bij 18 controles op bouwplaatsen zijn vijf misstanden geconstateerd door de NLA;
- Na meldingen zijn 23 uitgebreide dossiers aan de NLA aangeleverd;
- De NLA heeft in totaal 102 boetes uitgedeeld in Rotterdam;
- Er kwamen 387 meldingen van mogelijke overbewoning bij de gemeente binnen. In 25 gevallen is overbewoning van EU-arbeidsmigranten geconstateerd;
- Voor 142 EU-arbeidsmigranten die nog niet in de BRP stonden ingeschreven is een 'eerste vestigingsformulier' opgemaakt;
- In Oud-Mathenesse zijn 35 woningen gecontroleerd op leegstand. Hiervan bleken 33 bewoond door EU-arbeidsmigranten;
- In 2024 zijn er zeven integrale controles op woningen uitgevoerd. Er zijn 207 huisbezoeken afgelegd waarbij in 61 woningen misstanden zijn geconstateerd.

4. Vergroten van zelfredzaamheid en perspectief

A. Versterken van zelfredzaamheid van EU-burgers

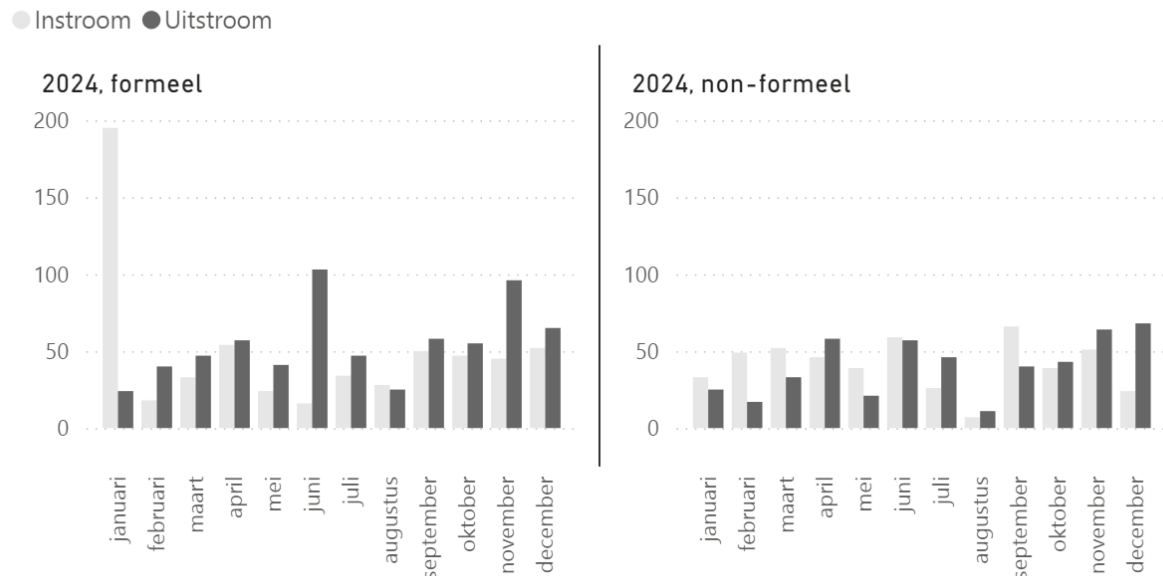
1. Stimuleren van het leren van de Nederlandse taal

Via trajecten basisvaardigheden verbeteren ook arbeidsmigranten uit de Europese Unie hun zelfredzaam- en weerbaarheid. Ze leren bovendien tijdens de contextgerichte lessen hoe de Nederlandse economie en samenleving functioneren, en wat hun rechten en plichten zijn. Veel van de lessen die EU-arbeidsmigranten volgen, vinden plaats in het weekend of in de avond. Soms zitten zij in groepen die speciaal voor hen zijn gevormd, maar er nemen ook EU-arbeidsmigranten deel aan de reguliere lessen basisvaardigheden. Groepen die bestaan uit enkel EU-migranten hebben vaak één keer per week les, om de lessen te kunnen combineren met hun baan. De lesduur in weken verdubbelt in hun geval. Tijdstip en locatie zijn afhankelijk van de persoonlijke interesse en agenda van de arbeidsmigranten.

Werving van EU-arbeidsmigranten voor de lessen basisvaardigheden gebeurt op allerlei manieren. Er is sprake van mond-op-mondreclame door de migranten zelf, maar ze worden ook op de lessen gewezen via medewerkers van de Vraagwijzers, Huizen van de Wijk en de spreekuren voor EU-migranten. Er is nauw contact tussen de voorlichters van de EU-arbeidsmigranten en de taalaanbieders. Zo waren zij ook aanwezig tijdens een voorlichtingsavond in september waar ongeveer 40 mensen zijn ingeschreven voor lessen. Deelname aan het cursusaanbod van EU-arbeidsmigranten blijft stabiel, met een instroom van 596 EU-deelnemers voor de formele, diplomagerichte trajecten, en 491 deelnemers aan de non-formele trajecten. Dit zijn contextgerichte trajecten, waarin taalvaardigheid wordt gedoceerd gericht op de thema's Ontwikkeling, Gezondheid, Geld en Werk. Van alle cursisten is 12% afkomstig uit Midden- en Oost-Europa en 10% uit andere Europese landen.

Figuur 11: aantal deelnemers van MOE- en GIPS-komaf aan (non)formele taaltrajecten

Instroom en Uitstroom Taaltrajecten per type traject

Bron: cluster Maatschappelijke Ontwikkeling, bewerking afd. Onderzoek en Business Intelligence.

2. Welzijnswerk ondersteunt EU-bewoners in de geprioriteerde wijken

In de vier geprioriteerde wijken wordt vanuit welzijn ondersteuning voor EU-migranten geboden. Welzijnswerk wordt niet alleen door de gegunde welzijnsaanbieder (WMO-Radar) verricht. Vaak zijn er lokale partijen die in het wijkwelzijnsnetwerk actief zijn, zoals vrijwilligersorganisaties die subsidie via Couleur Locale of lokaal budget krijgen, en stedelijke organisaties die in de betreffende wijken actief zijn.

Specifiek voor Oud-Mathenesse

Het aanbod voor kwetsbare wijkbewoners in Oud-Mathenesse valt en staat met de verbinding binnen het netwerk, de partners en lokale organisaties. Hier wordt door de welzijnsaanbieder in geïnvesteerd. Er is een spreekuur in de avond. Daarnaast sluit Woonstad eenmaal per maand aan bij het spreekuur voor EU-migranten. Ook basisschool OBS Mathenesse zet met een vrouwengroep in, naast de aanpak van armoede en ondersteuning die aan de gezinnen op deze school wordt geboden, op het informeren van gezinnen en hen te verbinden met de activiteiten in de wijk. Op deze school is ook een ouderkamer waar taallessen, voorlichtingen en activiteiten worden georganiseerd.

Specifiek voor Carnisse, Oud Charlois en de Tarwewijk

De inzet van de welzijnsaanbieder is afhankelijk van beschikbare vrijwilligers (die ondersteund worden door professionals) en is met Stichting Mara-projecten voor 2024 een zogenaamde 'Right to Cooperate' aangegaan. De welzijnsaanbieder heeft vijf vrijwilligers in Carnisse en twee in de Tarwewijk, en twee vrijwilligers in Oud Charlois uit de groep EU-arbeidsmigranten kunnen werven. Samen met hen worden spreekuren en allerlei activiteiten vanuit het Huis van de Wijk georganiseerd. Er zijn hiervoor twee werkgroepen geformeerd met sleutelfiguren, bewoners, vrijwilligers van WMO Radar en zelforganisaties. Daarmee wordt een relatie gelegd met de programmering in de Huizen van de Wijk, zoals danslessen in Oud-Charlois elk weekend, wijkmaaltijd bereid door de Poolse gemeenschap in Carnisse en educatieve activiteiten voor kinderen in de Tarwewijk.

Door middel van eenmalige en een vaste programmering met de bewoners ontstaat er steeds contact en kan het welzijnswerk beter signaleren, stimuleren, steunen. Men is op kleine schaal begonnen om het vertrouwen van de bewoners te winnen. Er zijn vanuit de welzijnsorganisatie zeven actieve Bulgaarse sleutelfiguren in de Tarwewijk en acht actieve Poolse sleutelfiguren in Carnisse. WMO Radar heeft zich ontfermd over het netwerk en de sleutelfiguren van de Poolse gemeenschap: deze groep werd eerder ondersteund voor Alsare. Voor de Poolse bewoners is er inmiddels regulier aanbod: spreekuur, aanbod voor senioren en ontspanningsactiviteiten zoals yoga. Het wekelijks bereik is ongeveer 50 bewoners. Met de Bulgaren zijn er vooral eenmalige activiteiten georganiseerd en is gestart met kleinschalige taallessen. Er zijn in 2024 in de wijken Carnisse, Tarwewijk, Oud Charlois activiteiten georganiseerd, waar in totaal 361 deelnemers aan meededen. Het reguliere aanbod neemt toe in zowel Carnisse, Tarwewijk en Oud Charlois. In Carnisse doen veel EU-burgers mee met bestaande activiteiten voor jongeren en ouderen. In de Tarwewijk en Oud-Charlois is dat nog niet het geval, WMO Radar blijft deze vorm van participatie stimuleren.

3. Beter organiseren van (gezondheids)zorg

Er zullen vanuit de wijkteams een sociaal spreekuur worden geopend in een van de grotere huisartsenposten in Carnisse-Zuidplein. Het doel is om op een laagdrempelige wijze aanwezig te zijn in de huisartsenpost, zodat er meer zekerheid is dat burgers daadwerkelijk aankomen bij het wijkteam. Bekeken wordt of deze werkwijze uitgebreid kan worden. Ook vanuit het infopunt wordt steeds vaker outreachend gewerkt via andere wijknetwerkpartners om het bereik onder de doelgroep te vergroten en dichterbij de leefwereld van burgers aanwezig te zijn. Zie bijvoorbeeld ook het kopje hieronder over de contacten met basisscholen.

4. Toeleiding naar juridische ondersteuning

Via de infopunten EU-arbeidsmigranten en de Vraagwijzers vindt doorverwijzing naar Sociaal Raadslieden plaats. De samenwerking met Sociaal Raadslieden heeft t.o.v. voorgaande jaren enorme stappen vooruit gemaakt. Een belangrijke ontwikkeling gezien het veelvoud aan vragen van juridische aard. Ook de samenwerking met Stichting Je Goed Recht bestaat nog steeds. De verschillende organisaties vullen elkaar goed aan. Geregeld wordt in het belang van de cliënt samengewerkt, waarbij elkaars expertise benut wordt.

B. Vergroten van perspectief voor zowel professionals als EU-arbeidsmigranten

1. Verduidelijken rechtspositie EU-migranten

Het Rijk heeft in 2024 een checklist gelijke behandeling gepubliceerd op de landelijke website arbeidsmigratieingodebanen.nl. De gemeente past de checklist samen met de zorgpartners toe om na te gaan of een dakloze EU-arbeidsmigrant in aanmerking komt voor Wmo ondersteuning.

2. Professionals deskundig maken op wet- en regelgeving en cultuursensitiviteit

Net als in 2023 zijn vanuit de EU-voorlichters/infopuntmedewerkers en Vraagwijzer medewerkers voorgelicht zodat deze beter worden geïnformeerd en in bepaalde situaties weten te handelen. Daarnaast zijn door de wijknetwerkers EU-arbeidsmigranten vier bijeenkomsten voor professionals georganiseerd waarvan drie bijeenkomsten verdeeld over de stad, in de wijken Charlois, IJsselmonde en Delfshaven. Het doel van deze bijeenkomsten was om het bewustzijn van het fenomeen EU-arbeidsmigratie en de problematiek die dit met zich meebrengt te vergroten. Tevens om de eigen rol van de professional te benadrukken. De bijeenkomsten, die goed bezocht zijn, boden veel gelegenheid tot onderlinge uitwisseling, wat ertoe bijdraagt dat verschillende disciplines elkaar beter leren te vinden. Verder werd

een sessie over dakloze EU-migranten georganiseerd om goed stil te staan bij de samenwerking binnen de keten.

3. Zorgstructuur voor schoolgaande EU-kinderen om onderprestatie te voorkomen

Het nieuwkomersonderwijsbeleid van de gemeente Rotterdam geldt voor alle nieuwkomersleerlingen en maakt geen onderscheid naar status of nationaliteit. Binnen het nieuwkomersonderwijsbeleid wordt onder andere aan gewerkt aan:

- De start van nieuwe schakelklassen bij bestaande of nieuwe scholen indien vraag en aanbod daartoe aanleiding geven;
- De toegang tot het speciaal onderwijs voor nieuwkomers met een ondersteuningsbehoefte wordt ten dele bemoeilijkt door de (landelijke) wettelijke kaders. Afdeling onderwijs, de G4 en betrokken schoolbesturen/scholen leggen de signalen neer bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- Betrokken scholen en schoolbesturen inventariseren welke behoefte er precies bestaat bij nazorg en welke ondersteuning geboden kan worden.

Op elke Rotterdamse school is een zorgstructuur. De schoolzorgteams (nu meer dan 100 in het primair onderwijs) zijn inmiddels opgezet op de scholen waar meer dan gemiddeld problematiek is. Voor wat betreft EU-arbeidsmigranten geldt dat taalbeheersing bij kinderen en hun ouders de grootste uitdaging is en daarnaast de beschikbaar- en bereidheid van ouders voor gesprekken en doorverwijzing naar ondersteuning. Er wordt actiever gebruik gemaakt van de Tolkentelefoon. Voor de ontwikkeling van het kind is het belangrijk dat de ouders de Nederlandse taal beheersen en weten hoe zij de (taal)ontwikkeling van kinderen kunnen stimuleren. In principe kunnen alle Rotterdamse ouders en/of opvoeders gebruik maken van gratis onderwijs in basisvaardigheden. Dit aanbod in taal, rekenen en digitale vaardigheden is flexibel in niveaus, lestijden en locaties en behandelt ook het Nederlandse onderwijssysteem.

De infopuntmedewerkers onderhouden contacten met meerdere scholen in en om de focuswijken, o.a. met de Elisabethschool in Carnisse, OBS De Blijvliet in Hillesluis. Het doel is om op outreachende wijze het bereik onder EU-arbeidsmigranten verder te vergroten, o.a. samen met Schoolmaatschappelijk Werk zorgbehoeften te signaleren en op de juiste plek te agenderen en om de betrokkenheid te vergroten bij problematiek die de jeugd ervaart bij wonen en leven in Nederland. De contacten met scholen worden vanuit het infopunt steeds verder uitgebreid.

Samenwerking organiseren gericht op het voorkomen dat EU-migranten dakloos worden

Met het merendeel van de EU-migranten gaat het goed. Zij weten zich prima te redden in de stad. Er is ook een deel dat uitvalt door verlies van werk en/of huisvesting. Zij belanden op straat in de stad. Voor deze groep is apart aandacht en is er een aanpak gericht op het voorkomen van dakloosheid. Als mensen toch dakloos worden, bieden we vanuit de gemeente met het plan van aanpak 'Op weg naar herstel en een thuis' (23bb004648) op verschillende manieren ondersteuning om het leven weer 'op de rit' te krijgen:

- Op verschillende plekken in de stad is er een open inloop voor (dakloze) EU-migranten in het centrum, waar mensen terecht kunnen voor een kop koffie en ondersteuning richting werk, zorg, of terugkeer;
- Er zijn veldwerkers actief met een migratieachtergrond die dakloze EU-migranten kunnen aanspreken in hun eigen taal en ze kunnen doorverwijzen naar zorg en opvang. Dagelijks hebben veldwerkers contact met de buitenslapers en proberen hen toe te leiden naar het beschikbare hulpaanbod. Een deel van het veldwerk richt zich specifiek op EU-(arbeids)migranten om hen hulp aan te bieden bij terugkeer naar werk of land van herkomst;

- In 2024 zijn ongeveer 317 personen aan het werk geholpen en ongeveer 262 personen geholpen bij terugkeer naar het land van herkomst;
- De gemeente werkt samen met stichting Barka om dakloze EU-migranten te ondersteunen bij terugkeer naar werk of naar hun thuisland. Daarnaast is de bezetting van Barka in het centrum en op de nieuwe EU-opvang uitgebreid in het kader van het actieplan buitenslapers;
- De gemeente Rotterdam neemt deel aan een landelijke pilot opvang dakloze EU-migranten. Vanuit het ministerie van VWS zijn middelen beschikbaar gesteld tot eind 2025 om dakloze EU-migranten tijdelijk op te vangen. Met deze middelen zijn tien bedden voor kortdurende opvang bekostigd bij één van de opvangaanbieders. De gemeente voert actief lobby voor structureel budget op deze aanpak.

Extra inzet in het kader van buitenslapers

In de wijken waar veel overlast wordt ervaren van dakloze mensen is gestart met een integrale aanpak met zorg- en veilig-partijen om daklozen van de straat en in de zorg te krijgen. Deze aanpak richt zich niet alleen op EU-arbeidsmigranten. In september 2023 is de gemeente gestart met een stuurgroep met alle zorg- en veilig-partijen om [een integraal actieplan buitenslapers](#) op te stellen. Onderdeel van dat actieplan is de opening in juni 2024 van een opvang voor maximaal 60 niet rechthebbende dakloze EU-arbeidsmigranten. Naast opvang wordt ondersteuning geboden en is er medische zorg aanwezig (waaronder de mogelijkheid voor detox). De deelnemers hebben maximaal acht weken de tijd om te werken aan hun perspectief met ondersteuning van de begeleidende partijen als stichting Barka en stichting Ontmoeting. In 2024 zijn 249 mensen toegelaten in deze opvang. De succesvolle uitstroom is naar werk of thuisland. Een deel van de trajecten slaagt niet en wordt voortijdig afgebroken. Als deze mensen op straat worden aangetroffen, en overlast veroorzaken, wordt in samenwerking met Toezicht en Handhaving gewerkt aan gedwongen terugkeer.

Bereikte resultaten opgave 4 in 2024

- De trajecten Basisvaardigheden zijn toegankelijker gemaakt voor werkende EU-migranten door avondlessen en door de lessen wekelijks i.p.v. tweewekelijks te organiseren;

- Welzijn geeft in de vier geprioriteerde wijken steeds meer aandacht aan EU-arbeidsmigranten, onder meer met gerichte spreekuren, bijeenkomsten en het ondersteunen van sleutelfiguren en initiatiefnemers;
- Deelname aan het cursusaanbod van EU-arbeidsmigranten blijft stabiel, met een instroom van 596 EU-migranten voor formele trajecten, en 491 EU-deelnemers aan non-formele trajecten. Van alle cursisten is 12% afkomstig uit Midden- en Oost-Europa en 10% uit andere Europese landen;
- De outreachende werkwijze van het Infopunt en de wijkteams is verder uitgebreid om het bereik onder de doelgroep te vergroten en zodat zorgvragen tijdig naar de juiste partner kunnen worden doorgeleid;
- Steeds meer EU-arbeidsmigranten met juridische vragen weten, via actieve doorverwijzing vanuit de infopunten, de weg naar de Sociaal Raadslieden te vinden;
- Rond alle Rotterdamse scholen is inmiddels een zorgstructuur gerealiseerd;
- De inzet van Stichting Barka om dakloze EU-burgers te ondersteunen is uitgebreid met een team in Rotterdam-Zuid en in het centrum;
- 317 dakloze EU-burgers zijn aan het werk geholpen;
- 262 dakloze EU-burgers zijn geholpen bij terugkeer naar hun thuisland;
- Er is een opvang voor 60 niet rechthebbende dakloze EU-arbeidsmigranten geopend in juni 2024. Daar zijn 249 mensen opgevangen;
- Er zijn tien bedden beschikbaar voor kortdurend verblijf voor dakloze EU-migranten.

Colofon

Organisatie

In 2021 is een programma-organisatie voor 5 jaar ingericht onder verantwoordelijkheid van een programmadirecteur en regie van een programmamanager, waarin alle gemeentelijke clusters zijn vertegenwoordigd. Het actieprogramma werkt nauw samen met de aanpakken Wijk aan zet, Goed Huren en Verhuren, Woonoverlast, Ondermijnende Criminaliteit en 'Op weg naar herstel en een thuis'. Ook werkt de gemeente samen met publieke partners zoals het Ministerie van SZW, andere ministeries, regiogemeenten Den Haag en Westland, de provincie Zuid-Holland, de Nederlandse Arbeidsinspectie, politie Rotterdam- Rijnmond, AVIM, het UWV, en maatschappelijke organisaties zoals Pharos, Barka en Ontmoeting. Rotterdam is in 2024 met de Coalitie Goed Werkgeverschap een nieuwe samenwerking aangegaan met private partners zoals uitzendbureaus, werkgevers en verhuurders.

Meer informatie

Informatie over actieprogramma: www.rotterdam.nl/grip-op-arbeidsmigratie.

Informatie voor EU-arbeidsmigranten: www.rotterdam.nl/euarbeidsmigranten.

Fotografie

David Rozing/gemeente Rotterdam.

Uitgave

Gemeente Rotterdam, 25 maart 2025.